

Nro. 41.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL

Költ Bdtben, Pénteken Novembörnek 19-ik napján
1802-ik éftendőben.

B d t s.

Nyitrai Püspök, Fő Tisztelendő *Fuchs Xaver*
Ferencz Ö Excelléncziája, mind Belső Titok Ta-
nácsos, tegnap előtt tette itt le a' hitet.

Felséges Urunk az oltsóságot tárgyzó, és itt ed-
dig fennállott Udvari Kommissiót meg szüntetni,
és ennek foglalatosságait rész szerént az Alsó-
Auszriai Kormányizékre, rész szerént az Egygye-
sített Ud. Kantzellariára bízni méltoztatott.

A' Trienti és Brixeni Fő Papi megyéknek
el foglaltatások felől, az ez eránt tétetődhető to-
vábbi vég- határozásig, eddig volt Tyrolisi Kór-
mányozó *Gr. Bissingen* úrnak, rendelést tenni jó-
nak találta eö Felsege.

S s

Magyar Ország.

Aradról Octob. 20-ik napján. Ezen folyó hónap 4-ik napján, a' N. Várad Püspöki Káptalan, gyökeres régiségére, és a' Frantzia háború alatt tett feles érdemeire nézve, Ő Csász. Kir. Felsőféltől, különös megkülömböztető jelt nyert, melly nagy méltóságú *Kondé Miklós* Püspök Ur Ő Nagylága által függesztetett a' Káptalanbéli Uraknak zöld és veres színű tsinos pantlikánál fogva a' nyakokba. Az e' napon, mint koronás Királyuok neve napján tartatni szokott egyházi és világi dísz- készület közt ment ezen tzeremónia végbe. — Ezen megkülömböztető jel egészen aranyból van készítve, nagyságára nézve hasonló egy tallérhoz, kerek mint az, mellynek egyik oldalán Sz. László Király lóháton ülve, magyar palástban, s kezében királyi pálczát tartva, szemléltetik. (Ezen Püspökséget Szent László Apostoli Király fundálta, és ottan is temettetett el.) Más felől a' két uralkodó Felsőfégeknek nevek, és az elszendő száma vannak fel mettzetve. Ez a' jel, a' mint fellyebb mondám, egészen arany, hanem a' mostani izlés szeréat, a' tsillag udvarában fejár színű értvezés láttatik. — Ezen emlékezetes ajándéknak díszéi érére Aradon lakó Percsenyi Nagy László Ur igen szép deák verseket írt, mellyeket a' Magy. Kurir Erd. Olvasóival közleni, el nem múlhatunk.

Aradon, Novemb. 8-ik napján. A' közelebb múlt October hónapban Demeter napján ezen T. N. Arad Vármegyebéli Buttyin M. városban egy, három izben két pertzenés alatt megrendülő földreindulás tapasztaltatott; a' mely helység nagy bértzek közt fekszik. Ettől fogva a' *Bihari havasok, Vaskóhi, Belényesi,* és tovább a' *Várad* hegyek alatt nevezete en Fő T. *Györöky Edlspácher Miklós* Kanonok Ur által szobájában ezen rendülés, *Menyrtár*, vagy is *Lusztérjeinek mozgásain* szem-

léltetett. — Ezen tudósításonnak alkalmatoftásával Erdélyből, Fels. József Fő Hertzog Hűszár Magyar Erzsédy béi Fő Hadnagy Tóth Ferencz Ur. erre Győrbe haza utazni fiándékozván, bizonyította: hogy s' tisztelt vi. é. U. Hunyad várossal b'ó jön; a' hol ezen földindú ár is tapasztaltatott; sőt Szabennél kezdvén mindeütt a hegyek mellett lévő helységekben jelenetvén magát, rontette a' földet. Ugy fellyebb Enyed városában, midőn a' piacon némelly hadi tisztek legényeit, 's katonákat rendbe szedték, talpon állatokban a' kalpagjokhoz kapdostak, nem tudván ingadozások o. á. Itt 2 óráig tartott; a' hol a' piacon áúló koffintók órokra, homlokokra bugdostak — a' bor ivók pedig a' kantsókat kezikből kiejtették; és több ily rémuléft okozó, tantorgó andalgás vétetett észre. — Félő! hogy itt is — mint Anglia vidékein, valami fertő, vagy tenger felnefakadgyon!

Ezen föld' mezszre elágorozott rázkódásának a' vólt a' ki menetele: hogy a' b'etsületes Bánáti szelek nagy morgolódással meg indulván, a' folyó November napjainak e' tején 3 napi folyvást tartó sikeres esőzés vólt, annyira, hogy az utak felfakadtak, 's majd járattlanok — a' vetések tavazi szin köntösben viritanak — a' mezők, székföldek, dombok, völgyek megújúlván zöldpázsitban öltöztek, és a' kö' örség szive a' jóltévő természet alkotójának hálaadással áldozott!!

Most b'orongó, Szeles, lanyhizó, és néha fényes napok járnak itten, és a' közelgető Hóld planéta szerint, nagy reménység emelkedik a' jövő esztendőbéli jó termésről és r'ő égről: csak a' télből marháinkkal kíván szoroghatlunk —

Erdély Ország.

Úzon, Octob. 28. dikén. — Itten Háromszéken a' b'artzasagon, 's talám Erdélynek nagyobb

részében, Oktobernek 26-dikán délután egy óra-kor oly nagy földindulás volt, a' milyent Háromszéken talán eleink is soha nem éreztenek. A' Czofalvi, Baratósi, Kőkösi, és Dobolyi toronyok leomlottak; egy templom, s egy torony lints Háromszéken, a' melly meg ne hasadozott volna, sok ellenben vagy némely résziben vagy egészen le omlott. Hidvégin a' Gróf Nemes Ádám úr nagy épületinek első oldala (frontispiciuma) le omolván, egy legéayt és egy szolgólót agyon ütött. Brassóban is sok házak, boltok, meg repedeztek: hanem a' toronyok, templomok, a' Barátokén kívül, melly nagyon meg romlott, meg maradtak. A' kazárma úgy öszsze repedezett, hogy a' katonákat be ölle ki kellett költöztetni. A' föld rengése tartott leg alább 3 — 4 minutát. A' második meg rendülése olyan volt, hogy az emberek, a' kik valamihez meg nem fogodztak, lábaikról majd mind a' földre estek. — Itt a' Gr. Mikes János úr' épületeiben leg alább is tett két ezer Forint árrú kárt a' földindulás: hanem szerentsére ember egy is sem meg nem sértetett sem meg nem holt.

Frántzia Közpública.

Páris, Nov. 3-dik napján. A' Párisba rendeltetett Anglus Követ Whitworth, Calaisba meg érkezett és újját Rouen várossán keresztül vette Paris felé: hanem az Országlószéknek szokásban lévő rendtartásai és udvari czeremoniái nem engedték meg, hogy Rouenben az Első Konzúlnak magát bé mutattathassa.

Az az afztali portzellán készület, mellyet az Első Konzúl, Anglus Minister Lord Hawkesbury számára ajándékban készítettett, feljül halad minden egyéb e' féloket. Száz ezer Livrákra becsülik.

Rouen Octób. 31: dik napján. Az Első Konzul tegnap délután ágyúdörgések és harangszó közben jött bé ide. A' Polgármestert, a' ki a' város' kultsával eleibe ment és azt nékiajánlotta, bé ültette a' szekeribe, így szollván: Én az ur' személyében tisztelém ezen városnak lakosait. A' szekerit Bonaparténak a' nép vontá bé a' városba. — Ma délelőtt előbb a' város környékeit vizsgálta meglóhátan, és azután templomba ment misére az Első Konzul: a' honnét kijöven a' városi nép mutatta bé néki a' szokott ajándékot, a' melly 40 gyümölytsel töltött skatújából és 40 palatzk borból állott, eleibe terjesztetvén, hogy ennek a' városnak egy régi ösi szokása vó'na az, hogy az Ország fejének ilyen együgyü ajándékkal kedveskedjék.

Páris Nov. 2: ikán. A' vólt nevezetes Frantzia Minister *Calonne*, Párisban a' múlt Oktob. 30: dikán meghalálózván, az ide való írók ezeket jegyzik meg felölle: Az utolsó Király idejében eleinten Metri fő Királyi Bévévö, annakutána Finántziai Minister vóit, a' midön abban állott vó'na hivatalos foglalatossága, hogy a' Finántzia sebeit, a' mellyeket azon, az ő előtte vólt Minister *Necker* ejtett vólt, meg gyógyítsa. Ő javasolta a' fundusra vettető adót; 's mint vélni lehet, és mint állítják, ő vólt a' Notabelek özfzegyűjtetéseknek oka is: hanem a' revolutzionak békövetkezése után Angliában kéntelenített menedék helyet keresni magának. Vádoltatik, hogy az Artéziai Gróft, mi ekutánna ez az országot oda hagyta vó'na, Turinban felkeresvén, Coblentzbe hívta, és itt a' kibujdosott Frantzia Nemeseknek özfzegyűjtések által a' Contrarevolutziót elintézte. Azt bizonyoson tudják rolla, hogy feleségének, a' ki egy igen gazdag asztrony vóit, egész vagyonyát, a' Contrarevolutzióra fordította. Anbél azonközben, hogy mind ezekután is Frantzia orizága vilzisa be

tsáttatott, és a' kibujdoslak' laifromából is kitörültezt, nem egyéb, hanem tsák a' mostani országlószéknek nagy politikai előre és mefzize való látáson fundálódó engedelmellege, tü döklik ki. Hogy nagy Ministeri 's nevezetesen Finanziái belátás béli talentommal bírt légyen, seki nem tagadja; tsák azt mondják, hogy nagyot hibázott önnön maga ellen, midön az Amerikai költséges hadakozás után, mellyb-u sok Frantziákat a' szabadság gözétől meg szédülve lenni szemlélt, 's nevezetesen *Necker* után, a' Finanziái Ministerséget magára vállolta.

Minthogy ezen maga ideje béli nevezetes Ministernek meghalálozása és az Első Konzul Rouenbe való útazára, azon egy időbea eltek, az Ujságirók egy történetet melegitettek fel a' meg hóznak élete béli nevezetességet közsül, a' melly akhór esett, mikor 162dik Lajos Király a' Frantzia napnyugoti tenger partok, 's nevezetesen Cherburgnak megnézésire útazott el, mint most az Első Konzul, Parisból. A' *Calonne* elméllége, ezt az alkalmatosságot sem bocsátotta el a' nélkü, hogy magának egy új útát szerezzen a' Király kegyelmellegének és az udvariaktól való bámultatásnak meg nyérésére. Egy olyan útazó mappát készítettett a' Király számára, a' mellyen Parisól fogva Cherbourgig az egész útban találtató minden városok, faluk, kastélyok, falusi, nyári szállások, majorok, le rajzólva, a' birtokosoknak neveikkel, ezeknek érdemeikkel, dísféretet érdemlő tselekedeteikkel, a' Király kegyelmeihez lehető remé segekkel, &c, leirattatva, izemléltettek és ovaflattak. Az útazó udvariak bámultak rajta, miként tudocittatott vólt a' Király előre minden lehető köröyülállásokról, sokak pedig, a' kik a' Királynak ezen útazásában ditséreteket és egyéb jutalmakat nyertek, köszönték a' *Calonne* gondoskodását. —

Az előtt csak kevéssel töröltetett ki *Cdlonne* a' kibujdottak laistromából, hogy e' minden husdosók' világából az örökkevalóságra által költözött.

A' még máig is Párisban tartózkodó Lengyel Generál *Kosciuskó* izületése napját nagy vendég-ség által innepelték az ő barátjai, nem rég, Chantillyben. A' jelenlévők között nevezetesek voltak, Gen. *Lafayette*, a' tudós *Monge*, *Berlier*, és sok mások.

Tapasztalván a' Párisi Orvosok, hogy, ha azon időben, mikor valahol a' gyermekhimlő erőssen uralkodik, a' tehénhimlőztetés folytattatik, némely gyermekek' testén a' tehénhimlőből kivül gyermekhimlő-bojagok is szeméttetnek: erre nézve egy irást adott ki Párisban *Doktor Collon*, mellyben azzal biztatja sok tapasztalásai után a' izületet és a' tehénhimlő-bébtással bajlódó Doktorokat, hogy ettől a' jelenéstől meg ne ijedjenek, mert ez ne megvébből esik, hanem csak, hogy mikor a' tehénhimlő a' gyermekbe beólatott, a' gyermekhimlő-méreg már bele kapott volt a' gyermek' véribe, és hasznótén ilyenkor a' tehénhimlővel egygyütt a' gyermekhimlő is ki üt, tsakugyan nagyot változtatott amaz ennek a' tulajdonságán, 's a' tehénhimlő-zoltás ilyenkor is igen hasznos. *Dr. Collon* fontos példákat és tapasztalásokat hord elő állatásának igaz volta felől.

Párisból, Novemb. 6: dikán. A' Konzuláris *Moniteur* ismét ilyen dorgálódzó nyilatkozataft adott ki *Helvétziára* nézve: — „

, Mitsoda befolyásfoknak kell Európa ellenségeinek a' *Helvétziai* felkeltekhez lenni? Künnyű átal látni, hogy *Helvétziából* egy második *Jersey* szigetjét akartak tfinálni, a' hol komplótokat formálhattak, a' hol az árulókat fizethették, a' hol veszedelmes irásokat ki adhattak, a' bűnösökhöz 's *Frantzia* orszagnak minden ellenségei-

hez jó akarattal viseltethettek, 's egy szóval a' hol mind azokat a' dolgokat mivelhették volna, a' mit Jersey szigetén, a' helynek alkalmas fekvésére nézve, napnyugoton véghez vihettek. E' képpen minden alkalmatlóságok szolgálatjokra lehettek volna, hogy különösen a' Lyoai szép manufaktúrákat, a' mellyek a' magok omladozásai között csak most elevenültek fel, nyughatatlanokd-tathassák.

„Frantzia ország nem törekedik egyeben, hanem csak, hogy jó szomszédokra és bizonyos barátokra tehesse szert. Délről a' Spanyol Király, Liguria, és az Olasz Respublika vannak mellette; az első mind hajlandóságból mind pedig önön javára nézve való barátja: ezek pedig az öfvsze szövetségés' syttemája szerént isztoltattak hozzá. Napkeletre és Északra, Helvetzia, a' Bavariai Hertzeg, a' Badeni jó Hertzeg, a' Prussus Király, és Hollandia, a' szomszédjai. Az a' faktaió, a' melly Európának ellensége és felzendítője sem társakat, sem megfzenvedőket nem talál az ő kébelében. Azonközben, még is soha nem aluszak ezen mefsterkedők; Genuában, Hollandiában és Helvétziában egyszersmind tettek próbát. Helvétziában gyökeret vert vala a' tollók plántáltatott zendülés: midön azonközben szerentsérs az Első Konzul proklamátziója, egyszersiben le tsendesítette a' lármát. Mindenek vizsgálza térítettők természetü állapotjokra, a' mely sze ént Frantzia ország minden felől barátságos népek által szemlélheti magát körülvéttetvelenni. Ezen szerentsés állapotja Frantzia országnak, 10 éfztendők alatt esett gyözedelmeknek, vakmerő próbatételeknek, szerentséjátékoknak, fáradságnak, és áldozatoknak a' *resultatuma*. A' Lüneviller Kötés, a' Londoni prélimináris tsikke-lyek, és az Amienszi Alku, nem hogy valamely változás okoztak volna abban, hanem inkább állandóbb fundamentomra helyeztették. Mi haz-

na volna ma próbálgatni, azt, a' mi mind ez mái napig véghez nem vitethetett? El tűnyultaknak, vagy erőtelenebbeknek lenni gondóltatunk e' mi, most mint sem valaha voltunk? Könnyebben ki téphetik az Océánus tenger' habjai, gyökerestől azon kösziklúkat, a' mellyek negyven századoktól fogva bőszzantva verik vissza azoknak tsapkodásaikat, mint sem hogy azon faktzió, a' mely Európának és az emberiségnek ellensége, a' hadakozást, és ennek minden inségeit Napnyúgotnak kebelében fel elevenithesse, 's mindenek felett, hogy a' Frantzia nép' tsillagát tsak egy szempillantatig is meg homályosithassa."

(Folytatása annak a' dorgálódró elő adásnak, a' mellyben ugyan ez a' *Moniteur* az Anglus irók ellen kibotsátkozott, és a' mellynek folytatása felől a' közelebb költ Kurir utólsó levelén ígéretet tettünk: — „

„Mi tudjuk, *ugymond*, hogy Anglia, a' mi Országlószékünknek leg hathatósabb előadásai által is rá nem vétetődhetett azon intézeteknek helybehagyásokra, a' mellyek ezen országlószékek iránt a' Lünevillei Kötésben elő foróúlnak. — Az Angliáj Országlószék maga, nem panaszolkodik 's valósággal nem is panaszolkodhatik, olyan dolog iránt, a' melly azokban az országokban történik, a' mellyeknek politikai lételeket meg nem esméri, és a' mellyekkel leg kissébb közönséges függésben élni nem akar.

„Azon változásokat, mellyek Német Országban véghez mennek, különösen nem szíveihetik ezen irigy irók, és a' Frantzia Respublikának, 's Orosz Udvarnak minden Nemzetektől, Német Országi városoktól, és Fejedelmektől köszönetet érdemű hathatós, és nemes maga viselése, szálkagyanánt fozgál a' tsendesség' ezen megháborítóinak szemekben. Az Angliai Király elfogadta egészen a' Német Országi osztályra nézve tett inté-

zeteket, azokhoz tartja magát szorosan. Nem kell egyebet tselekedni ennek elhívására, Regensburgban lévő Ministère' voksnak olvasásánál.

„Ez ellen azt mondják a' nevezett Irók, hogy ezen elfogadás, csak a' Hannoverai V. Fejedelem részéről való megegygyozés, nem pedig az Angliai Király jóvá hagyása. De hiszen, különben mitso-da egyéb fán alatt avathatná is magát egy sziget beli Hatalmasság a' Német Birodalom dolgaiba? Melly igen megalatsonyíttatnának, a' Pétersburgi, Bétsi, Berliui, Svétziai, Dániai Udvarok, Baváriai, a' Würtenbergi, Bateni, 's Hesseo Kalfizeli Igazgató Házak, és a' Frantzia Respublika, ha azok nem tanátskozhathának, végezhetének, 's határozhatnának valamit, szomszédságban lévő özveköttetések eránt, azon Hatalmasság jóvá hagyása nélkül, a' melly előtt ez idögen dolog, és a' melly egyedül nem esméri meg a' másoktól nem függö Nemzeteknek tengereken lévő jussait! Frantzia országok és Angliának egymáttól való függétek, mostanában még eddig csak az Amiensi Kötés, egyedül az Amiensi Kötés, egyéb semmi sem, hanem csak az Amiensi Kötés. Azon szoros egybe köttetések, mellyek egy két Hatalmasságok közt azért állottak volna fel, hogy Európa több Tartományait elnyomják, szerentsére csak képzelteknek.

„Az említett irók Tirolisban egy hadakozó sereget formálnak, gondolatjaik által; de által látja azt a' Cs. Kir. Felség, hogy már két ízben, a' rozsz akarók miatt forgott nagy Háborúban a' Felséges Auszriai Monarchia. Távol van attól a' Cs. Kir. Felség, hogy kedves alattavalóinak varét meg ne kéméllye; és azon van, hogy a' hadakozás elsőbb esztendeiben, Angliától adott kötséget vissza fizelke; a' midön igallág szerént jussa volna azt kívánni, hogy 5, vagy 6 száz milliót fizessen Anglia, a' múlt hadakozásra tett költségei megtérítésére.“

„Minden tudja, mitsofia lármával hívták segítségre az Orosz sereget az Anglus írók: azomban, midőn fogjokká lettek, egészen felesékenységbe mentek, és a' Nemzetek jussainak megtapodásával, még csak nem is akarták azokat oda érteni, midőn a' fogjok kisser letéséről vólt szó. Nem felejtik el sokáig, az Oroszok, Svétzia, és Dania, azon hallatlan kívánságokat, melyek szülték a' Kopenhága alatt esett véres tsatát. Európa meg van az eránt győződve, hogy a' békeférgreá nézve leg nagyobb jó tétemény. Tudja, hogy a' szárazon folytatandó hadakozásnak nem lenne egyéb következése annál, hogy a' kereskedeés által az egész világból bégyűjtött gazdagság csak egy Nemzet kezébe menne. A' Éház esztendőitől fogva Európában esett, és a' józan Politikát megsértő változások, nagyobb rézent az Angliával való ötzve köttetésből származtak. — — Tudja a' Frantzia Nemzet, hogy sokáknak az irigylésre ad alkalmatosságot, és hogy soká fognek tápláltatni, ellene, mind a' belső, mind a' külső egygyét nem értések, 's erre nézve oly formában helyhez-teti magát, mint a' mint az *Athene* bélték *Minervát* le ábrázolták: *sisak leszsz a' fejében, lántsa a' kezében. Fenyegetődésszel rajta semmit se lehet venni. A' félelem nem hatja meg a' bátor szívet.*“

A' *Moniteur* ilyen leírásft hirdetett ki az Elő Konzúlnak Rouenbe való é.kezéséről: —

„Az előre oda érkezett Balső Minifter, a' Departamentom Préfektussa, a' Roueni Ések, Saint-Hiller és Moncey Generálisokkal és a' tiztelet tévő fegyveres seraggel egygyütt eleibe jöttek a' Konzúlnak. Egy lekérben üt véle, a' felelége és a' szolgálaton itt lévő testörzők vezére. A' második lekérben Gen. Soul és két Konzuláris Adjutánfok, a' harmadikban Gen. Besieres, és a' negyedikben Gen. Lauriston ütek. —

Hofszas volna le írni azt a' fok féle illumináziót, örvendetes kiáltozást, evést ivást, egy szóval minden innepléseket, mellyekkel az Elő Konzul ebben a' városban megtisztelteteti.

Nagy Britannia.

Londonból Oktob. 28 = ikán. Tegnaphirtelenséggel szállani kezdett a' bänkók béli papiroffának betsek, minthogy olyan hit futamadott vólt el, hogy az Országlószék parantsolatot adatott ki a' hajós legények fogdosására, és a' közönséges levelekben nyilvánosságosan erőfittetik, hogy a' követek között újontan folyini kezdett levelezések mellett is, telyefféggel nem hárittodhattak légyen el mind azok a' nehézségek, a' mellyek az Anglia és Frantzia ország között való békéfféget feibe szakalzhatják. — Nem titok, hogy a' Frantziák éppen olyan mértékben erőfittik *Toulonban* a' magok tengeri erejeket, mint az Angliok nevelik a' Középtengeren a' magokat.

Nov. 9 = dikéne nagy ebédhez tétetett a' Londoni új Polgármester az esztendőnként való szokás szerent kétületeket. Öt száz személyekre térttetett a'ztal, a' melyre 20 fogás ételeknek kellett rendre fel tétetödni, a' mellyek között, 150 tál tekenyösbéka és külömbkülömb halak, 113 tál külömbkülömb majorság, az az tsirke, pujka 's egyéb e' félek, 44 sódor, 113 páltatom, néhány süit öör, &c, és 2016 palatzk, Maderai, Lisaboni, Bourgundiai, Réausi, és egyéb ritka boroknak nemei, számláltatnak elő. — Ennyit egy ülöhelyben meg enni:inni, 's a' mellett a' fejit az embernek néhány száz, pátriótai pokárközöneteknek ki gondolásával törni, nem tréfa.

Orosz Birodalom.

Pétersburgból, October 19 = dikén. A' Császári testörzők közzül az a' Szerentsetlen ült, kiröl

nem régen kihirdettetett vólt, hogy tulajdon karját egy piffolyal a' Császári kertben keresztül lötte, ez által akarván nagyobb hitelességet szerezni a' Császár éllete ellen költött öszfe esküvésnek, arra ítéltetett, hogy négy felé vágattassék: hanem a' Császár Sibiériában való hóltig tartó fogságra változtatta ezen büntetést.

Olasz Ország.

Genuból Octob. 29. dikién. A' Pismonti Ersekek számát négyre határozta a' Frantzia Országglószék; a' Tortonai és Bobbioi Ersekségek megszünnnek. — Alessándria várának erőssítéséhez nagy munkával hozzá fogatott a' Frantzia Országglószék, és azt mondják, hogy azt rendelte ezen a' részen a' maga szélső határvárává, minthogy Tortonát le rontatta. Turin is rontatatik.

BCU Tudománybéli Jelentés. ary Cluj

Mostanában egy illy tzimű Magyar munka akadt kezünkbe: *Homiletika, mellyet Tanítványi számára készített Toth Ferentz, a' Pápai Reform. Collégiumban Theológiát tanító Professor.* Nyomtatott Komáromban Özvegy Weinmüllerné be-tüivel 1802 esztendőben, nagyobb 8. ad rétbén.

Ennek a' munkának tudós szerzője, munkája eleibe irt előjáró beszédben, azt mutatja meg, és az tsekély i'életünk szerént igen helyesen, hogy minden tudományt tanító személyeknek, mind magokra, mind a' reájok bízott tanú ó ifjúságokra nézve, szükség volna ill' kézkönyveket (talán jobb volna kézenforgó könyveknek mondan) készíteni. Magokra nézve azért, hogy valamint az Oskoláknak igazgatói, úgy a' tacúló ifjaknak szülei, sőt az egész Közönség is nyilván tudhassák, mit és miképpen tanuljanak tanuló

fiúk — A' tanuló ifjakra nézve pedig azért, hogy az által a' sok haszontalan irkálástól fi' kálástól meg menekedjenek, melly nemcsak semmi hasznokra, sőt tetemes elme és testi károokra szolgál a' tanulóknak, mellyet elébb vagy később életekkel kell meg fizetni.

Ellenben az illy kézenforgó könyveknek (manualisoknak) az a' hasznok van, hogy előre meg olvasván azokat a' tanulók, mindenkor előre tudják azt, mit és miképen tanít tanítójuk, tudják mit mond azokból, és azokon kívül, és ezeket figyelmetlenségeknek kára nélkül, könnyen feljegyezhetik; azt a' mit a' tanítás előtt és után megolvassanak, könnyebben és jobban meg tarthatják emlékekben, 's tovább és jobban elmélkedhetnek a' hallott tárgyakról, mert ebből áll kiváltképen a' tanulás s. a. t.

A' mi magát a' Homilétikát, tudniillik, a' prédikátori készítésnek, 's predikálásnak tudományát és mesterségét illeti, mi arról, mint nem azon gyülekezethez tartozó fremélyek, nem szólhatunk, és ha arról ítetet tenni akarnánk, attól lehetne tartanunk, a' mit a' fentőknek nagy mestere Apelles az ő remek munkájában gántsot találó vargának mondott vala regenten: *Sutor ne ultra crepidam*, az az: *Kiki-a' maga mesterégit érti leg jobban.* — De azomban szívünkben kívánnuk, hogy a' kegyelmes egek több illy épületes munkáknak készítésére adjanak a' tudós szerzőnek erőt és tehetséget.

* * *

Füskúti Landerer Mihály, Po'sonyi, és Pesti Nemzeti Könyvnyomtatónál, és árosnál egyéb jeles könyveken kívül, az újabbak között még e' következők is fel-találhatnak:

Articuli Dietales Posonienses Anni MDCCCII. in folio vel 8vo 15 xr.

Diarium Dietale Anni MDCCCII. Latine et Hungarice, Sectiones 21. — 5 fl. 14 xr. A'többi folytatásik.

Merkautilische Bemerkungen, und Vorstellungen in Bezug auf das Königreich Ungarn mit den angränzenden Oestreichischen Staaten betrachtet, einer Hochlöblichen in Kommerzwesen angeordneten Reichstags Deputation durch den ungarischen Handelsstand der Presburger, Pester, Ofen, und Raaber Handelsleute in Unterthänigkeit eingereicht 1802. gr. 8vo 45 xr.

Articuli Novellares omnes ab Anno 1715 usque An. 1802. 2 fl. 20 xr.

Gravamina J. J. Statuum, et Ordinum de Anno 1791. 15 xr.

Lukács Miklósnak Henye Hivalkodásai 8vo 24 xr.
Parizpápai Dictionarium Latino-hungaricum, & Hungarico-latinum. Novae huic Editioni additum est Repertorium novum germanicum a Carolo Eder 8vo maj. Part. II. Potoanii et Cibinii 1800. 5 fl.

Specimen Vocabularii Theologico-Canonifici Latino-hungaricum ad usum Junioris Cleri: Deák és Magyar Theológusok's Egyházi Törvény szó-tárnak próba-tétele a' fiatal Papság' hasznára. Ita P. Liguándy Zozimus, 8vo maj. 1802 — 45 xr.

Robert Péternek szü etett Anglusnak második útazása — 1 fl. Anna's Élete, és első útazása — 1 fl.

Schediasmata Prædialia Cogitationum conjecturalium circa Originem, sedesque antiquas, et Linguam Vhro-Magarum populos. Quibus, ex Combinatione Scriptorum Sacrorum cum Profanis, ac Traditione Domestica a' fabulis

vindicata, cum primis depromtis tam eorundem, quam et in parte aliarum gentium, ac ab originem Historiæ præsertim Primoniæ nova prorsus facies induitur 1 fl. 30 xr.

Illyricum vetus, et novum, seu Historia Regnorum Dalmatiæ, Croatiae, Slavoniæ, Bosniæ, Servia, atque Bulgariae. Fo. 1 fl. 30 xr.
Szokolóczi Vencslai Tribunal Ecclesiasticum. 4to
1 fl. 8 xr.

Ezek a' Könyvek az Ország' Diáriumának folytatásával együtt e' következő helyeken is találatnak:

Bétsben, Nemes Trattner Urnál.

Debretzenben, Bartha István könyvkötőnél.

Győrött, Müller Ferencz könyvköt.

Gyulán, Bakai János könyvköt.

Kassán, Fűskúti Landerer Ferencz könyvnyomtatónál.

Ketskeméten, Veresmarti János könyvköt.

Komáromban, Töltésy István könyvköt.

Köszegen, Ludvig Sámuel könyvköt.

Miskóltzon, Molnár Sigmund, és Szijártó Sámuel könyvköt.

Lőssöntzön, Gergely Gábor könyvköt.

Pápán, Zöldes György könyvköt.

Pétset, Wajdinger Márton könyvköt.

Rimaszombatban, Ferentzy Sámuel könyvköt.

Sáros-Patakon, Szabó János Könyvköt.

Siklóson, Tóbi János könyvköt.

Szathmáron, Abel János könyvköt.

Szegeden, Kubling József könyvköt.

Székes Fejérvárárt, Lang Agoston könyvköt.

Szombathelyen, Zöldes István könyvköt.

Veszpremben, Fejér János Kalmárnál.

Kotosvárárt, és *Szebenben*, Hochmeister Márton könyvnyomt. — Uraknál.